

Hospodářské družstvo v Přerově

Usnesením krajského soudu v Olomouci ze dne 9. května 1916 povoleno bylo založit nové Hospodářské družstvo pro okres přerovský a okolí, zapsané společenstvo s ručením omezeným v Přerově. Zakladateli tohoto zemědělského družstevního podniku nutno jmenovati pp. Viléma Kuželu ze St. Vsi, Josefa Křížka z Buku, Josefa Uherka st. z Dobřčic, Jaroslava Dostalíka z Radslavic, Aloise Freunda, faráře v Brodčku. Vedením družstva byl pověřen p. Viktor Rájecký. Účelem společenstva jest: Zprostředkovati nákup hospodářských potřeb a prodej zemědělských plodin a výrobků svých členů. Pěstovati jmenovitě hanácký ječmen. Zříditi obchodní a obilní skladiště všude tam, kde se za dobré uzná a to s omezením výhradně jen na členy společenstva. Zřizovati sklady a provozovati obchod všude, kde odbyt bude žádoucí. Opatřovati svým členům úvěr i pojištění všeho druhu a prováděti jednání s tím spojená. Udržovati styky s kruhy hospodářsky spřízněnými za účelem rozvoje stavu rolnického. Zprostředkovati dodávky vojenské, pokud se týče plodin a výrobků zemědělských, a to s omezením na členy. Doba trvání společenstva není omezena a jeho činnost končí jen v případech uvedených v § 36 zákona ze dne 9. dubna 1873, č. 70 říš. zák.

Počet členů se neomezuje a členem se může státi každá osoba ať jednotná, neb hromadná. Členem se stane ten, kdo se přihlásí a bude ředitelstvím za člena přijat.

Správu společenstva obstarávají valná hromada, ředitelstvo a dozorčí výbor. Valnou hromadu svolává ředitelstvo a řádná valná hromada koná se každoročně, nejdéle do 3 měsíců po ukončení správního roku. Každý člen společenstva může na valné hromadě podávati návrhy, o nichž se sice může rokovati, ne však právoplatně usnáseti. Hlasovací právo náleží každému členu společenstva. Úřadování založeného družstva započalo v najatých místnostech na Žerotínově náměstí č. 21. Týdně se scházeli zvolení pánové, aby za předsednictví p. Viléma Kužely ze Staré Vsi uplatnilo se v době válečné, by rozšířili působnost po celém okrese a hlavně, aby se obstaraly zemědělské potřeby pro členy nákupem i prodejem.

Budova a skladiště hospodářského družstva

Zapomenutý Přerov

František Zavadil z Tučína, bývalý
předseda Hosp. družstva

Nastalo upisování závodních podílů, jehož výše stanovena na Kč 20.- a za zápisné Kč 2.-, hledán úvěr u peněžních ústavů, žádáno u okresního hejtmanství, které zahájilo činnost aprovisační, aby družstvo bylo pověřeno rozdělováním zboží, schváleny smlouvy komisionářské a j. Doba válečná přinesla mnohé jiné práce. Zařídilo se oddělení peněžní, upisovaly se veškeré válečné půjčky, obchodovalo se jinými cennými papíry, přijímány vklady od členů. Jako subkomisionář válečného obilního ústavu, vykupovalo družstvo veškeré obilí a zemědělské plodiny, zásobovalo celý okres a těžce neslo, když muselo asistovati při rekvizicích na venkově.

Poválečné poměry a dočasný nedostatek různých domácích potřeb přinutily družstvo postaviti se k dispozici potřebám venkova. Nebylo to jenom obilí a plodiny, které obstaralo, ale také šatstvo, obuv, stroje, nářadí atd.

Zúčastnilo se různých pomocných akcí a sbírek, které mnohdy přinesly jen roztrpčení. Aby čelilo se hladu, musíme se zmíniti o pomocné obilní akci – mimořádném vykupování; tyto získané zásoby však byly Vidní zabaveny a to bez náhrady.

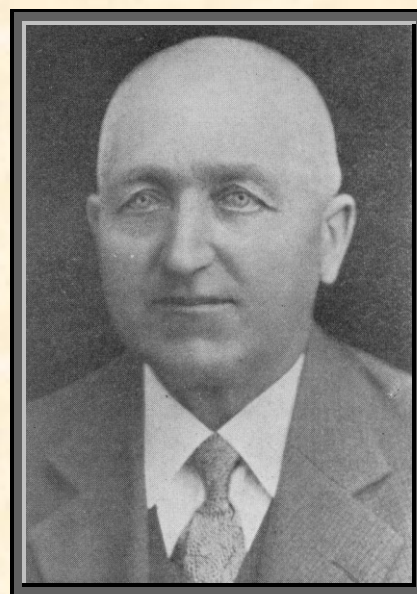
Aby družstvo mohlo se dále vyvíjeti, bylo zapotřebí vlastního skladiště. Ředitelství spolu s dozorčím výborem staralo se všemožně a konečně v r. 1918 podařilo se zakoupiti vhodnou budovu na skladiště na Šířavě č. 297 za Kč 120.000.—. Prvých pět let pracovalo slibně s dobrými výsledky. Nastal rok 1922. Tento byl jedním z nejkritičtějších let pro veškerá hospodářská podnikání, jak pro zemědělské, obchodní i průmyslové, tak i pro družstevní. Tato doba přinesla cenový rozvrat a na každé sebemenší zásobě majitel ztratil více jak polovinu hodnoty. Tak na př. pšenice, která znamenala v lednu 1922 Kč 320.-, prodávala se v září 1922 za Kč 145.-, ječmen utrpěl na ceně do jednoho roku Kč 160.-

Léta dobrá střídala se později s nepříznivými, ale nicméně podařilo se vždy zajistiti si tolik prostředků, že družstvo čelilo jednou více, jindy méně finančním zmatkům a nepolevující vleklé hospodářské krizi.

Naše ředitelství s dozorčím výborem bylo vždy na místě. Jeho jediná vůle byla, nejen družstvo zachovati, ale učiniti z družstva oporu stavu selského a spolehlivou složku pro zemědělství na podkladě selské demokracie.

Často vydalo v nebezpečí svůj majetek, zaručivši se osobně na mnohé závazky podniku. Zpráva by byla neúplná, kdybychom se nezminili, že prvním a hlavním zachráncem byl bohužel dnes již zemřelý p. František Zavadil, rolník a starosta v Tučíně, který vždy se postavil jako strážce za zájmy svého družstevního podniku. Také on to byl, který koupil pro Hospodářské družstvo nynější objekt, část bývalé rafinerie v Přerově.

Vzrůstající agendě Hospodářského družstva mnohdy nestačily místnosti na Šířavě a nebylo účelno převážeti zboží z dráhy a na dráhu, nehledě ku značným výlohám. Stále se pomýšlelo získati skladiště u dráhy, usnadniti dopravu a převoz zboží, až naskytla se příležitost likvidaci rafinerie rolnických cukrovarů. Smlouva byla uzavřena dne 31. prosince r. 1928. Koupí dostatečných prostor získalo družstvo mnoho,

Josef Křížek, starosta v Buku,
místopředseda Hosp. družstva

Zapomenutý Přerov

avšak činnost jeho, ačkoli jest pevně organisováno, trpí novou stagnací - všeobecnou hospodářskou krizí, která se vleče již tři roky.

Naše nynější skladiště v Husově třídě č. 810 pojme asi 100 vagónů obilí, dále možno uskladniti 50 vagónů krmiv, 50 vagónů hnojiv, 20 vagónů sena neb slámy a volného prostranství jest dostatek. Má vlastní vlečku. Výhody této jsou nesporně velké, manipulace při vykládání a nakládání jest snadnější.

Od r. 1931 jest složeno ředitelství takto: Josef Skácelík v Bochoři, předseda, Jos. Křížek v Buky, místopředseda, Čeněk Brázda v Brodku, Josef Uherek v Dobřčicích a Frant. Liška v Prusinkách, členi ředitelství. Předsedou dozorčího výboru jest Štěpán Netopil z Citova. Počet členů pohybuje se kolem 1500 a byť i ředitelstvo mělo stále na paměti rozvoj a sílu družstva, závisí na členech, aby stali se řádnými družstevníky a tento svůj hospodářský stánek si udrželi.

Zdroj: Přerovsko-Kojetínsko (1933)